

15.2.2019

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto työsuojelun vastuualue
Hankeryhmä

Yhteiset työpaikat – tutkimus-, valvonta- ja viestintähanke 2016–2019

Päivitys vuodelle 2019

1. Johdanto

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue koordinoi nelivuotiskaudella 2016–2019 Yhteiset työpaikat tutkimus-, valvonta- ja viestintähanketta.

Tutkimusosiossa selvitetään aiheesta mahdollisesti aiemmin tehdyt tutkimukset. Tutkimusosiossa selvitetään, miten työturvallisuuslain (738/2002) 6. luvun erityisen työn teettämisen tilanteet toteutuvat käytännössä eri toimijoiden näkökulmasta. Tutkimusosio ei rajoitu lainsäädännön minimitason havainnointiin, vaan toimintaa tarkastellaan konkreettisten toimien osalta kokonaisvaltaisesti. Tutkimusosiossa selvitetään yhteisen työpaikan tapaturmien tosiasiallista tilaa.

Valvontaosiossa tehdään työsuojelutarkastuksia kullakin vastuualueella. Tarkastukset tehdään hankkeessa laaditun ennakoosialistan mukaisesti. Hanketta varten Veraan perustetaan valtakunnallinen hanke Yhteiset työpaikat.

Viestintäosio pitää sisällään sekä sisäisen ja ulkoisen viestinnän.

Hanke toteutetaan yhteistyössä toisten vastuualueiden kanssa.

2. Tavoitteet

Tavoitteena on selkeyttää käsitystä/muodostaa käsitys millä toimialoilla esiintyy erityisen työn teettämisen tilanteita. Tavoitteena on tunnistaa yhteisiin työpaikkoihin liittyviä erityispiirteitä, ilmiöitä, haasteita, erityistilanteita yms. Näitä voivat olla esimerkiksi vastuuasiat, tiedon välitys, eri toimijoiden roolit ja keskinäiset suhteet.

Yhteisten työpaikkojen tapaturmataajuus on tilastojen mukaan pienempi kuin vastaavien toimialojen (rakennus, teollisuus) tapaturmataajuus. Hankkeessa selvitetään työpaikkatapaturmien lukumäärän (mahdollisesti taajuus) tosiasiallista tilaa ja tapaturmien sisältöä. Erityisesti tarkastellaan tapaturmien syitä, jotka liittyvät yhteisten työpaikkojen erityispiirteisiin.

Hankkeessa rakennetaan ja arvioidaan valvontaotteita eri toimialojen yhteisille työpaikoille.

Tavoitteena on työnantajien hallinnollisen taakan vähentäminen. Työnantajaa koskeva määrittely tietyt dokumentaatio tarkastetaan vain yhdellä alueella.

Postiosoite PL 229, 90101 Oulu

Puhelin 0295 017 500

tyosuojelu.pohjois@avi.fi

Käyntiosoite Viestikatu 1, rak. K8, 90130 Oulu

www.tyosuojelu.fi

Työsuojelun vastuualue toimii alueellisena työsuojeluviranomaisena.

15.2.2019

Vastuualueiden välisellä yhteisellä toiminnallisuudella kehitetään tiedon vaihtoa ja sovitaan käytännöistä sekä valvonnassa saadun tiedon jalostamista valvonnan kehittämiseen. Esimerkiksi kunnosapito-hankkeissa vastuualueella olevat valvonnan tiedot valtakunnallisistakin toimijoista on sirpaloitunutta, ja tiedon optimaalinen hyödyntäminen käytännössä ei toteudu parhaalla mahdollisella tavalla.

Tietoa kokoamalla voidaan myös viestiä tehokkaasti asioista toimialoille ja yrityksiin.

3. Tutkimus

Tutkimusosiossa hyödynnetään kuvan 1 mukaisesti suunnittelutieteen mallinnusta, jolla pyritään tuottamaan tarkoitusta palveleva asia. Rakentamisen ja arvioinnin neljällä tuotoksella on tarkoitus saada yhteisen työpaikan määritelmästä laadukas hyödynnettävä tuote.

Yhteiset työpaikat tutkimusosio / työläinsäädännön näkökulma		
	Rakennetaan	Arvioidaan
Konstruktit	Muodostetaan yhteisen työpaikan sanasto	Sanaston sopivuus yhteiseen työpaikkaan - eri toimialat - tarkastustyytit
Mallit	Käsitteiden väliset suhteet	Yhteisen työpaikan määritelmä
Metodit	Valvontaotteet -tarkastuksen asiallistat	Metodien sopivuus
Toteutukset	Valvonta yhteisellä työpaikalla	Sopivuus eri työympäristöihin

Kuva 1. Tutkimusosion kuvaus.

Tutkimusosion aineistona on alan ammatillisten ja tieteellisten julkaisujen lisäksi yhteisille työpaikoille vuosina 2012–2015 tehdyt työsuojelutarkastukset ja tapaturmatarkastukset (toimialojen tarkastuskertomukset). Tämä toteutettiin vuonna 2016. Tutkimuksesta on valmistunut Yhteiset työpaikat-tutkimusraportti, työsuojeluhallinnon julkaisuja 10/2017. Tutkimuksesta on valmisteilla tieteellinen journal-julkaisu. Tapaturmien määrän ja laadun arviointi tehdään suunnitellulla otoksella valituista työpaikoista/projekteista (ei ole toteutunut).

15.2.2019

4. Valvonta

4.1 Valvonnan tilannekatsaus numeroina

Toteutuneet valvontahankkeet ovat kohdistuneet teollisuuden kunnossapitoon, teollisuusrakentamiseen ja palveluun (Taul. 1, 2 & 3). **TEO KUPI tilaaja** ja **TEOKUPI urakoitsija työkohte** valvonta alkoi 27.6.2016. **TEO KUPI urakoitsija pääkonttori** valvonta alkoi 16.1.2017. **Teollisuusrakentamisen** (3 hanketta) valvonta alkoi 24.4.2017. **Palvelualan moduulin** valvonta alkoi 1.1.2018.

Taul. 1. Tarkastusten määrä hankkeittain 27.6.-31.12.2016.

TEO KUPI tilaaja	TEO KUPI urakoitsija työkohte	Kaikki yht.
38	54	92

Taul. 2. Tarkastusten määrä hankkeittain 1.1.-31.12.2017.

TEO KUPI tilaaja	TEO KUPI urakoitsija työkohte	TEO KUPI urakoitsija pääkonttori	Teollisuusrakentaminen päätteuttaja	Teollisuusrakentaminen rakentaja	Teollisuusrakentaminen urakoitsija	Kaikki yht.
63	148	9	27	22	17	275

Taul. 3. Tarkastusten määrä hankkeittain 1.1.-31.12.2018.

TEO KUPI tilaaja	TEO KUPI urakoitsija työkohte	TEO KUPI urakoitsija pääkonttori	Teollisuusrakentaminen päätteuttaja	Teollisuusrakentaminen rakentaja	Teollisuusrakentaminen urakoitsija	Palvelualan moduuli	Kaikki yht.
36	131	9	24	22	22	54	298

15.2.2019

Tarkastushavaintojen perusteella annetut merkittävimmät velvoitteet

Teollisuuden kunnossapito

Tilaja tarkastus:

Pääasiallista määräysvaltaa käyttävän työnantajan velvollisuudet (n=28)
Onnettomuuden vaaran torjunta, pelastautuminen ja ensiapu (n=27)
Yhteisten vaarojen torjunta (n=27)
Lisäksi nostona: Työn vaarojen selvittäminen ja arviointi (n=20)

Tilaja tarkastuksella suuren kokonaisuuden muodostaa työn vaarojen selvittäminen, arviointi ja torjunta. Lisäksi määräysvaltaa käyttävän työnantajan velvollisuuksissa on ollut puutteita.

Urakoitsijatarkastus:

Koneiden, työvälineiden ja muiden laitteiden turvallisuus (n=56)
Henkilönsuojainten käyttäminen (n=55)
Työpaikkojen yhteisten vaarojen torjunta (n=37)
Lisäksi nostona: Käyttöturvallisuustiedotteet (n=32)

Urakoitsijatarkastuksella on annettu lisäksi koneista ja laitteista (esim. nostoapuvälineet ja puristin) sekä kemikaaliasioista (kemikaalien päällysmarkinnat ja kemikaaliluettelo) velvoitteita. Osa samankaltaisista asioista on kirjautunut todennäköisesti pääotsikoiden alle, joten tarkan lukeman saaminen edellyttäisi manuaalista seulontaa.

Pääkonttoritarkastus:

Pääkonttoritarkastusten määrä ei riitä toimivallan käytön laadulliseen analysointiin.

Teollisuusrakentaminen

Päätoteuttajatarkastus:

Rakennustyömaan suunnittelu- ja tarkastustoiminta (n=11)
Putoamissuojaus (n=8, joista 3 kehotusta)
Työntekijäluettelo (n=7)

Rakennuttajatarkastus:

Rakennuttajan turvallisuusasiakirjat (n=16)
Lisäksi paljon yksittäisiä velvoitteita eri asiakirjoista

Urakoitsijatarkastus:

Työhön perehdyttäminen ja opastus (n=6)
Koneet ja laitteet (n=6)

Rakennusalan velvoitteet pirstaloituvat useiden eri otsikoiden alle, ja ”pääotsikon” puuttuessa on hankala hahmottaa kokonaisuutta.

15.2.2019

Palvelualan moduuli:

Palvelualan moduulin tarkastusten määrä ei riitä toimivallan käytön laadulliseen analysointiin. Nelivuotiskauteen on hankkeelle kirjattu yhteistyö valtakunnallisen vuokratyöhankkeen kanssa. Hanke on ollut esillä yhdessä vuokratyö-hankkeen kanssa EuroSafety-messuilla 11.-13.9.2018. Hankeryhmä on hyödyntänyt vuokratyö-hankkeen tuloksia mm. vuokratyöntekijöiden työskentelyssä yhteisellä työpaikalla osalta.

4.2 Esitys valvonnasta vuodelle 2019

Teollisuuden kunnossapitoa on sovellettu laajasti niin muihin teollisuustyyppisiin työpaikkoihin (esim. telakat, voimalaitokset) kuin muuhun samankaltaiseen työhön kuin kunnossapitoon (esim. käytön ylläpitoon). Tälle on ollut selvästi tarvetta, ja soveltamisella on välttytty uusien hankkeiden suunnittelu.

Palvelualan valvontaan suunniteltiin ”Palvelualan yhteiset työpaikat”-tarkastettavien asioiden moduuli. Käytännössä tämä tarkoitti perusteltuja, kriteereineen auki kirjoitettuja muutamaa tarkastettavaa asiaa, jonka voi liittää palvelualan tarkastuksen asialistalle tai vastuualueen käytäntöjen mukaisesti. Palvelualan moduuli kohdistui laajasti ajateltuna monen työnantajan palvelualan työpaikkoihin, jotka ovat työturvallisuuslain tarkoittamia yhteisiä työpaikkoja. Valvontakohteissa on yhteisen työpaikan tunnusmerkkejä mm. yhteiset vaarat. Tarkastettavat asiat kohdistuivat pääasiallisiin määräysvaltaa käyttävään työnantajaan. Palvelualan moduulia voidaan hyödyntää muillakin toimialoilla esim. kunta-alalla. Palvelualan moduulin valvonnan tulokset antavat tietoa muista kuin teollisuustyyppisistä työpaikoista.

Hankkeessa on saatu valvonnallisia kokemuksia yhteisistä työpaikoista eri toimialoilta. On tunnistettu, tutkimuksenkin keinoin, että yhteisillä työpaikoilla on samankaltaisia piirteitä toimialasta riippumatta. Hankkeen lopputulemana esitetään muodostettavaksi ”**yhteinen työpaikka universaali moduuli**”, jonka aukikirjoitettua kriteeristöä voi hyödyntää yhteisten työpaikkojen tarkastustoiminnassa.

Esitys valvonnasta vuodelle 2019:

- Teollisuuden kunnossapidon (soveltaen) ja palvelualan moduulin hankkeet jatkuvat vuonna 2019
- Teollisuusrakentamisen valvonnan asialistat aktivoidaan Verassa vuoden 2019 loppuun
- Suunnitellaan yhteinen työpaikka universaali moduuli

5. Viestintä

Ulkoinen viestintä on painottunut hankkeen tulosten ja hankkeesta tehdyn tutkimuksen tiedottamiseen. Näistä aihepiireistä on viestitty medialle ja sidosryhmille sekä omalle henkilöstölle. Vuonna 2018 uutena viestintäkanavana on otettu käyttöön sosiaalinen media ja siellä Twitter. Hanke on esillä 11.-13.9.2018 EuroSafety-turvallisuusalan messuilla yhdessä vuokratyöhankkeen kanssa.

Tutkimuksesta on julkaistu konferenssiartikkeli (P. Kekkonen, A. Reiman, S. Väyrynen and H-K. Rajala; Construction sites as shared workplaces – An occupational safety and health profile based on workplace inspection reports, WCEAM2018) ja tieteellinen artikkeli on vertaisarvioinnissa.

15.2.2019

Vuosi 2019 on nelivuotisen hankkeen viimeinen vuosi. Hankeryhmä on tunnistanut tarpeen loppuseminaarin (kesto 1 pv) järjestämiseen loppuvuonna 2019. Seminaarin sisältö muodostuu valvonnan havainnoista, yhteisen työpaikan käsitteestä sekä yhteiset työpaikan universaalien moduulien esittelystä. Tarvittaessa ohjelmaan sisältyy ulkopuolisia alustuksia.

Hanke esittyy [Uusi Teollisuus-messuilla](#).

6. Aikataulusuunnitelma

Tunniste	Tehtävän nimi	2016				2017				2018				2019			
		N1	N2	N3	N4	N1	N2	N3	N4	N1	N2	N3	N4	N1	N2	N3	N4
1	Alkusuunnittelu vastuualueella	■															
2	TUKE-hakemus / ESAVI																
3	Valvontakokous	◆															
4	Valtakunnallinen suunnittelu ja arviointi, hankeryhmä	■															
5	Tutkimus	■ JULKAISUT															
6	Valvonta/teollisuuden yhteiset työpaikat (kunnossapito)	■															
7	Valvonta/rakennusalan osio	■ OPTIO															
8	Valvonta/palveluala	■															
9	Valvonta/universaali moduuli suunnittelu	■															
10	Loppuraportointi	■															

Kuva 2. Nelivuotisen hankkeen kokonaiskuvaesitys.

7. Seuranta ja raportointi

Hankkeen etenemisestä raportoidaan ministeriölle osavuosi- ja vuosiraportoinnin yhteydessä. Hankkeen loppuraportti tehdään vuoden 2019 joulukuussa. Valvonnan tulokset huomioidaan 31.10.2019 asti.